

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΑΑΔΕ

Ανεξάρτητη Αρχή
Δημοσίων Εσόδων

ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΤΕΛΩΝΕΙΩΝ & ΕΦΚ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΔΑΣΜΟΛΟΓΙΚΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ,
ΕΙΔΙΚΩΝ ΚΑΘΕΣΤΩΤΩΝ ΚΑΙ ΑΠΑΛΛΑΓΩΝ
ΤΜΗΜΑ Β΄

Ταχ. Δ/νση : Πειραιώς 180
Ταχ. Κώδικας : Τάυρος 177 78
Πληροφορίες : Ευαγγελία
Καραβανά
Τηλέφωνο : 213 1410692
E-Mail : e.karavana@aade.gr
Url : www.aade.gr

ΠΡΟΣ: Ως προς τον πίνακα διανομής

Θέμα: «Κοινοποίηση κατ' εξουσιοδότηση Κανονισμού (ΕΕ) 2025/2652 της Επιτροπής της 16ης Οκτωβρίου 2025 για την τροποποίηση του κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού (ΕΕ) 2023/2429 όσον αφορά την επισήμανση της καταγωγής των οπωροκηπευτικών που κατάγονται από το μη αυτόνομο έδαφος της Δυτικής Σαχάρας»

Σχετ.: 1) Η αριθ. πρωτ. Δ814/443/11.05.2000 ΔΥ00 (Ευρωμεσογειακή Συμφωνία Σύνδεσης μεταξύ ΕΕ-Βασιλείου του Μαρόκου, L 70/18.03.2000).

2) Η αριθ. πρωτ. ΔΔΘΕΚΑ Β 302591 ΕΞ 2025/23-10-2025 (Κοινοποίηση Απόφ

ασης (ΕΕ) 2025/2022 του Συμβουλίου της 2ας Οκτωβρίου 2025 για την υπογραφή, εξ ονόματος της Ένωσης, και την προσωρινή εφαρμογή της συμφωνίας υπό μορφή ανταλλαγής επιστολών μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του Βασιλείου του Μαρόκου για την τροποποίηση των πρωτοκόλλων αριθ.1 και αριθ.4 της ευρωμεσογειακής συμφωνίας σύνδεσης μεταξύ των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων και των κρατών μελών τους, αφενός, και του Βασιλείου του Μαρόκου, αφετέρου).

3) Η αριθ. πρωτ. ΔΔΘΕΚΑ Β 81737 ΕΞ 2026/03-02-2026 (Κοινοποίηση Απόφασης (ΕΕ) 2025/2023 του Συμβουλίου της 2ας Οκτωβρίου 2025 σχετικά με τη θέση που πρέπει να ληφθεί εξ ονόματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στο πλαίσιο του Συμβουλίου Σύνδεσης που

ιδρύθηκε με την ευρωμεσογειακή συμφωνία σύνδεσης μεταξύ των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων και των κρατών μελών τους, αφενός, και του Βασιλείου του Μαρόκου, αφετέρου, όσον αφορά την τροποποίηση του πρωτοκόλλου αριθ. 4 της εν λόγω συμφωνίας για τον ορισμό της έννοιας «καταγόμενα προϊόντα» ή «προϊόντα καταγωγής» και για τις μεθόδους διοικητικής συνεργασίας).

-Με το παρόν έγγραφο, σας κοινοποιείται για ενημέρωση και εφαρμογή ο κατ' εξουσιοδότηση Κανονισμός (ΕΕ) 2652/2025 του Συμβουλίου της 16/10/2025, για την τροποποίηση του κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού (ΕΕ) 2023/2429 όσον αφορά την επισήμανση της καταγωγής των οπωροκηπευτικών που κατάγονται από το μη αυτόνομο έδαφος της Δυτικής Σαχάρας, που δημοσιεύτηκε στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης (L/23.12.2025).

Σύμφωνα με την ανωτέρω (2) σχετική (νέα συμφωνία υπό μορφή ανταλλαγής επιστολών, η οποία υπεγράφη από το Βασίλειο του Μαρόκου και την Ένωση και εφαρμόζεται προσωρινά από την 4η Οκτωβρίου 2025), ορίζεται ότι τα οπωροκηπευτικά που κατάγονται από το μη αυτόνομο έδαφος της Δυτικής Σαχάρας και υπόκεινται στον έλεγχο των μαροκινών τελωνειακών αρχών, κατά την εισαγωγή τους στην Ένωση, αναφέρουν ως τόπο καταγωγής το όνομα της περιφέρειας στην οποία συγκομίστηκε το προϊόν, όπως αναγράφεται στο πιστοποιητικό καταγωγής που συνοδεύει τα εν λόγω προϊόντα κατά τη χρονική στιγμή της εισαγωγής τους στην Ένωση. Επιπλέον, η νέα συμφωνία προβλέπει ότι η Ένωση μπορεί να χορηγεί στις αρμόδιες μαροκινές αρχές, όσον αφορά τα εν λόγω προϊόντα, τις αναγκαίες άδειες για τον έλεγχο και, κατά συνέπεια, την έκδοση πιστοποιητικών συμμόρφωσης που αποδεικνύουν τη συμμόρφωση με τα πρότυπα εμπορίας της Ένωσης, σύμφωνα με τη νομοθεσία της Ένωσης.

Με την ανωτέρω (3) σχετική, θεσπίζονται διατάξεις για τη διασφάλιση της εφαρμογής του πρωτοκόλλου 4 στα προϊόντα καταγωγής Δυτικής Σαχάρας. Η εν λόγω απόφαση προσδιορίζει περαιτέρω την ονομασία των περιφερειών «Dakhla Oued Ed-Dahab» και «Laâyoune-Sakia El Hamra», κατά περίπτωση, η οποία πρέπει να αναγράφεται στο πιστοποιητικό καταγωγής που συνοδεύει τα εν λόγω προϊόντα, καθώς και στη δήλωση καταγωγής.

Για την εφαρμογή της νέας συμφωνίας, για τα οπωροκηπευτικά τα οποία κατάγονται από το έδαφος της Δυτικής Σαχάρας, και υπόκεινται στον έλεγχο των τελωνειακών αρχών του Μαρόκου και εισάγονται και διατίθενται στην αγορά της Ένωσης, θα πρέπει η ένδειξη της χώρας καταγωγής να αντικατασταθεί από την ένδειξη της περιφέρειας από την οποία κατάγεται το προϊόν, όπως αναγράφεται στο πιστοποιητικό καταγωγής που συνοδεύει τα εν λόγω προϊόντα κατά τη χρονική στιγμή της εισαγωγής τους στην Ένωση.

- Σύμφωνα με το άρθρο 1 του κοινοποιούμενου Κανονισμού, ο κατ' εξουσιοδότηση κανονισμός (ΕΕ) 2023/2429 τροποποιείται ως εξής:

1) Στο άρθρο 5, προστίθεται η ακόλουθη παράγραφος 6:

«6. Κατά παρέκκλιση από το άρθρο 76 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1308/2013 και από το άρθρο 3 του παρόντος κανονισμού, για τα προϊόντα που αναφέρονται στο άρθρο 1 παράγραφος 2 του παρόντος κανονισμού τα οποία κατάγονται από το μη αυτόνομο έδαφος της Δυτικής Σαχάρας, υπόκεινται στον έλεγχο των τελωνειακών αρχών του Μαρόκου και εισάγονται και διατίθενται στην αγορά της Ένωσης, η ένδειξη της χώρας καταγωγής αντικαθίσταται από την ένδειξη της περιφέρειας από την οποία κατάγεται το σχετικό προϊόν, όπως αναγράφεται στο πιστοποιητικό καταγωγής που συνοδεύει τα εν λόγω προϊόντα κατά την εισαγωγή τους στην Ένωση».

2) Το άρθρο 9 παράγραφος 3 αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

«3. Η έγκριση ισχύει μόνο για προϊόντα καταγωγής της οικείας τρίτης χώρας και μπορεί να περιορίζεται σε ορισμένα προϊόντα. Εντούτοις, η Επιτροπή μπορεί να εγκρίνει τους ελέγχους συμμόρφωσης με τα πρότυπα εμπορίας που διενεργούνται από τις μαροκινές αρμόδιες αρχές όσον αφορά προϊόντα που κατάγονται από το μη αυτόνομο έδαφος της Δυτικής Σαχάρας και υπόκεινται στον έλεγχο των μαροκινών τελωνειακών αρχών».

- Στο άρθρο 2 του κοινοποιούμενου Κανονισμού, ορίζεται ότι τα προϊόντα που αναφέρονται στο άρθρο 1 παράγραφος 2 του κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού (ΕΕ) 2023/2429 που κατάγονται από το μη αυτόνομο έδαφος της Δυτικής Σαχάρας, υπόκεινται στον έλεγχο των μαροκινών τελωνειακών αρχών και εισήχθησαν νόμιμα στην Ένωση πριν από την έναρξη ισχύος του παρόντος κανονισμού φέροντας την ένδειξη «Δυτική Σαχάρα» ως χώρα καταγωγής, μπορούν να συνεχίσουν να διατίθενται στην αγορά της Ένωσης μετά την εν λόγω ημερομηνία, έως ότου εξαντληθούν τα

αποθέματα και υπό τον όρο ότι τα εν λόγω προϊόντα εξακολουθούν να συμμορφώνονται με όλες τις άλλες απαιτήσεις των εφαρμοστέων προτύπων εμπορίας της Ένωσης.

- Στο άρθρο 3 του κοινοποιούμενου Κανονισμού, ορίζεται ότι ο εν λόγω Κανονισμός αρχίζει να ισχύει την επομένη της δημοσίευσής του στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης (23-12-2025) και εφαρμόζεται από την 4η Οκτωβρίου 2025.

Συνημμένο:1

Η ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΗ ΤΗΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗΣ

ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ ΜΥΡΙΣΙΔΟΥ

ΠΙΝΑΚΑΣ ΔΙΑΝΟΜΗΣ

ΑΠΟΔΕΚΤΕΣ ΓΙΑ ΕΝΕΡΓΕΙΑ

- 1) Όλα τα Τελωνεία
- 2) Τελωνειακές Περιφέρειες
- 3) ΤΕΛΩΝΕΙΑΚΟ ΕΛΕΓΚΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ (Τ.Ε.Κ.) ΑΤΤΙΚΗΣ

ΑΠΟΔΕΚΤΕΣ ΓΙΑ ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΗ

- 1) ΕΛ.Υ.Τ Αττικής
- 2) ΕΛ.Υ.Τ Θεσσαλονίκης
- 3) Υπουργείο Εξωτερικών/ Β' Γενική Διεύθυνση Διεθνών Οικονομικών Σχέσεων/ Β6 Διεύθυνση Πολυμερών Οικονομικών Σχέσεων και Εμπορικής Πολιτικής (db6@mfa.gr)
- 4) Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων / Δ/νση Αγροτικής Πολιτικής, Διεθνών Σχέσεων & Προώθησης Προϊόντων / Αχαρνών 2 - Τ.Κ. 101 76
- 5) ΟΠΕΚΕΠΕ / Αχαρνών 241 - Τ.Κ. 104 46, ΑΘΗΝΑ
- 6) Κεντρική Ένωση Επιμελητηρίων Ελλάδος/ Ακαδημίας 7, Τ.Κ. 106 71, ΑΘΗΝΑ
- 7) Ομοσπονδία Εκτελωνιστών Ελλάδος/ Καραϊσκού 82- Τ.Κ. 185 32, ΠΕΙΡΑΙΑΣ
- 8) Σύλλογος Εκτελωνιστών - Τελωνειακών Αντιπροσώπων Πειραιώς Αθηνών/ Τσαμαδού 38, Τ.Κ. 185 31, ΠΕΙΡΑΙΑΣ
- 9) Οικονομικό Επιμελητήριο Ελλάδος/ 3ης Σεπτεμβρίου 36, Τ.Κ. 104 32, ΑΘΗΝΑ
- 10) Σύνδεσμος Επιχειρήσεων και Βιομηχανιών / Ξενοφώντος 5, Τ.Κ. 105 57, ΑΘΗΝΑ
- 11) Σύνδεσμος Βιομηχανιών Αττικής και Πειραιά/ Αμερικής 10 - Τ.Κ. 106 71, ΑΘΗΝΑ
- 12) Σύνδεσμος Βιομηχανών Βορείου Ελλάδος/ Πλατεία Μοριχόβου 1, Τ.Κ. 546 25, ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ
- 13) Σύνδεσμος Βιομηχ. Θεσσαλίας & Κεντρ. Ελλάδος/ Ελ. Βενιζέλου 4, Τ.Κ. 382 21, ΒΟΛΟΣ
- 14) Σύνδεσμος Θεσσαλικών Επιχειρήσεων & Βιομηχανιών/ Λ. Καραμανλή & Βιομηχανίας, Τ.Κ. 413 35, ΛΑΡΙΣΑ
- 15) Σύνδεσμος Επιχειρήσεων & Βιομηχανιών Πελοποννήσου & Δυτικής Ελλάδος/ Βότση 2, Τ.Κ. 262 21, ΠΑΤΡΑ
- 16) Πανελλήνιος Σύνδεσμος Εξαγωγέων/ Κρατίνου 11, Τ.Κ. 105 52, ΑΘΗΝΑ
- 17) Σύνδεσμος Εξαγωγέων Βορείου Ελλάδος/ Πλατεία Μοριχόβου 1, Τ.Κ. 546 25, ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ
- 18) Σύνδεσμος Ελληνικών Επιχ/σεων Εξαγωγής Διακίνησης Φρούτων, Λαχανικών & Χυμών
e-mail : incofruit@incofruit.gr
- 19) Σύνδεσμος Ανωνύμων Εταιρειών και Ε.Π.Ε./ Ελ. Βενιζέλου 16, Τ.Κ. 106 72, ΑΘΗΝΑ
- 20) Εθνική Συνομοσπονδία Ελληνικού Εμπορίου/ Μητροπόλεως 42, Τ.Κ. 105 63, ΑΘΗΝΑ 22)
Σύνδεσμος Εγκατεστημένων Επιχειρήσεων στη ΒΙΠΕ Πατρών
E-mail: info@sevipa.gr
- 21) Πανελλήνιος Σύνδεσμος Επιχειρήσεων Βιομηχανικών Περιοχών
E-mail: pasevipe.secretary@gmail.com
- 22) Σύνδεσμος Ελληνικών Βιομηχανιών Τροφίμων/ Αγ. Σοφίας 21 & Κόδρου 3, Τ.Κ. 154 51, Ν. Ψυχικό
- 23) Σύνδεσμος Ελληνικών Επιχειρήσεων Τροφίμων/ Πλ. Θεάτρου 24, Τ.Κ. 105 52, ΑΘΗΝΑ
- 24) Σύνδεσμος Ελληνικών Χημικών Βιομηχανιών/ Λαγουμιτζή 23, Τ.Κ. 176 71, ΑΘΗΝΑ
- 25) Σύλλογος Εκτελωνιστών Θεσσαλονίκης/ Κουντουριώτου 13, Τ.Κ. 546 25, ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΔΙΑΝΟΜΗ

- 1) Γραφείο Διοικητή Α.Α.Δ.Ε.
- 2) Γραφείο Γεν. Δ/ντή Τελωνείων και Ε.Φ.Κ
- 3) Δ/νση Δασμολογικών Θεμάτων, Ειδικών Καθεστώτων και Απαλλαγών, Τμήματα Α' και Β'
- 4) Δ/νση Στρατηγικής Τελωνειακών Ελέγχων και Παραβάσεων
- 5) Δ/νση Τελωνειακών Διαδικασιών
- 6) Γ.Δ.ΗΛΕ.Δ
- 7) Αυτοτελές Τμήμα Διεθνών Τελωνειακών Σχέσεων
- 8) ΔΙ.ΕΠ.ΙΔΙ.
- 9) Δ/νση Ανάπτυξης Τελωνειακών, Ελεγκτικών και Επιχειρησιακών Εφαρμογών (Δ.Α.Τ.Ε.)

2025/2652

23.12.2025

ΚΑΤ' ΕΞΟΥΣΙΟΔΟΤΗΣΗ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ (ΕΕ) 2025/2652 ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

της 16ης Οκτωβρίου 2025

για την τροποποίηση του κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού (ΕΕ) 2023/2429 όσον αφορά την επισήμανση της καταγωγής των οπωροκηπευτικών που κατάγονται από το μη αυτόνομο έδαφος της Δυτικής Σαχάρας

Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης,

Έχοντας υπόψη τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1308/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Δεκεμβρίου 2013, για τη θέσπιση κοινής οργάνωσης των αγορών γεωργικών προϊόντων και την κατάργηση των κανονισμών (ΕΟΚ) αριθ. 922/72, (ΕΟΚ) αριθ. 234/79, (ΕΚ) αριθ. 1037/2001 και (ΕΚ) αριθ. 1234/2007 του Συμβουλίου (¹), και ιδίως το άρθρο 75 παράγραφος 2, το άρθρο 76 παράγραφος 4 και το άρθρο 89 στοιχείο α),

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

- (1) Το άρθρο 75 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1308/2013 αναθέτει στην Επιτροπή την αρμοδιότητα έκδοσης κατ' εξουσιοδότηση πράξεων για τη θέσπιση κανόνων σχετικά με τα πρότυπα εμπορίας για τους τομείς ή τα προϊόντα που αναφέρονται στο εν λόγω άρθρο, καθώς και τις παρεκκλίσεις και τις εξαιρέσεις από τα εν λόγω πρότυπα, με σκοπό την προσαρμογή στις διαρκώς μεταβαλλόμενες συνθήκες της αγοράς, τις εξελισσόμενες απαιτήσεις των καταναλωτών και τις εξελίξεις στα σχετικά διεθνή πρότυπα, και την αποφυγή της δημιουργίας εμποδίων στην παραγωγή καινοτόμων προϊόντων.
- (2) Το άρθρο 89 στοιχείο α) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1308/2013 αναθέτει στην Επιτροπή την αρμοδιότητα έκδοσης κατ' εξουσιοδότηση πράξεων σχετικά με τους όρους υπό τους οποίους θεωρείται ότι τα εισαγόμενα προϊόντα έχουν επιτύχει ισοδύναμο επίπεδο συμμόρφωσης με τα πρότυπα εμπορίας και τους όρους της Ένωσης που επιτρέπουν παρεκκλίσεις από το άρθρο 74 του εν λόγω κανονισμού, προκειμένου να λαμβάνονται υπόψη τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του εμπορίου μεταξύ της Ένωσης και ορισμένων τρίτων χωρών, καθώς και ο ειδικός χαρακτήρας ορισμένων γεωργικών προϊόντων.
- (3) Το άρθρο 76 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1308/2013 προβλέπει ότι τα οπωροκηπευτικά προϊόντα που προορίζονται να πωληθούν νωπά στον καταναλωτή μπορούν να διατίθενται στην αγορά της Ένωσης μόνο εάν αναγράφεται η χώρα προέλευσης, ενώ το άρθρο 76 παράγραφος 4 του εν λόγω κανονισμού αναθέτει στην Επιτροπή την αρμοδιότητα έκδοσης κατ' εξουσιοδότηση πράξεων με τις οποίες παρέχονται παρεκκλίσεις από τον κανόνα αυτόν προκειμένου να συνεκτιμηθούν ειδικές καταστάσεις.
- (4) Ο κατ' εξουσιοδότηση κανονισμός (ΕΕ) 2023/2429 (²) της Επιτροπής συμπληρώνει τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1308/2013 θεσπίζοντας τα πρότυπα εμπορίας για τον τομέα των οπωροκηπευτικών, ορισμένα μεταποιημένα προϊόντα με βάση τα οπωροκηπευτικά και τον τομέα της μπανάνας και, ιδίως, τους κανόνες επισήμανσης της καταγωγής που εφαρμόζονται στα εν λόγω προϊόντα. Το άρθρο 3 του εν λόγω κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού προβλέπει την υποχρεωτική αναγραφή της χώρας καταγωγής και για ορισμένους αποξηραμένους καρπούς και ώριμες μπανάνες.
- (5) Στις αποφάσεις που εξέδωσε στις υποθέσεις C-104/16 P και C-266/16 (³), το Δικαστήριο διευκρίνισε ότι το έδαφος της Δυτικής Σαχάρας αποτελεί μη αυτόνομο έδαφος διακριτό από εκείνο του Βασιλείου του Μαρόκου ενώ, στην απόφασή του της 4ης Οκτωβρίου 2024 στην υπόθεση C-399/22 (⁴), το Δικαστήριο διευκρίνισε περαιτέρω ότι το έδαφος της Δυτικής Σαχάρας πρέπει να αντιμετωπίζεται ως χωριστό τελωνειακό έδαφος για τους σκοπούς του άρθρου 60 του ενωσιακού

(¹) ΕΕ L 347 της 20.12.2013, σ. 671, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2013/1308/oj>.

(²) Κατ' εξουσιοδότηση κανονισμός (ΕΕ) 2023/2429 της Επιτροπής, της 17ης Αυγούστου 2023, για τη συμπλήρωση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1308/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου όσον αφορά τα πρότυπα εμπορίας για τον τομέα των οπωροκηπευτικών, ορισμένα μεταποιημένα οπωροκηπευτικά προϊόντα και τον τομέα της μπανάνας, και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1666/1999 της Επιτροπής και των εκτελεστικών κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 543/2011 και (ΕΕ) αριθ. 1333/2011 της Επιτροπής (ΕΕ L, 2023/2429, 3.11.2023, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_del/2023/2429/oj).

(³) Αποφάσεις του Δικαστηρίου της 21ης Δεκεμβρίου 2016, Συμβούλιο κατά Front Polisario, C-104/16 P, ECLI:EU:C:2016:973, σκέψη 92, και της 27ης Φεβρουαρίου 2018, Western Sahara Campaign UK κατά Commissioners for Her Majesty's Revenue and Customs and Secretary of State for Environment, Food and Rural Affairs, C-266/16, ECLI:EU:C:2018:118, σκέψη 62.

(⁴) Απόφαση του Δικαστηρίου της 4ης Οκτωβρίου 2024, Confédération paysanne κατά Ministre de l'Agriculture et de la Souveraineté alimentaire και Ministre de l'Économie, des Finances et de la Souveraineté industrielle et numérique, C-399/22, ECLI:EU:C:2024:839, σκέψη 87.

τελωνειακού κώδικα και, κατά συνέπεια, για τους σκοπούς του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1308/2013 και του εκτελεστικού κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 543/2011 ⁽⁵⁾ της Επιτροπής [ο οποίος καταργήθηκε και αντικαταστάθηκε από τον κατ' εξουσιοδότηση κανονισμό (ΕΕ) 2023/2429] και ότι, ως εκ τούτου, η ένδειξη της χώρας καταγωγής που πρέπει να αναγράφεται στα νωπά οπωροκηπευτικά τα οποία συγκομίζονται στο εν λόγω έδαφος μπορεί να αναφέρει μόνον τη Δυτική Σαχάρα ως τέτοια καταγωγή.

- (6) Στην απόφαση του της 4ης Οκτωβρίου 2024 στις συνεκδικασθείσες υποθέσεις C-779/21 P και C-799/21 P ⁽⁶⁾, το Δικαστήριο επιβεβαίωσε την ακύρωση της απόφασης (ΕΕ) 2019/217 του Συμβουλίου ⁽⁷⁾ για τη σύναψη της συμφωνίας υπό μορφή ανταλλαγής επιστολών μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του Βασιλείου του Μαρόκου. Το Δικαστήριο διατήρησε σε ισχύ τα αποτελέσματα της ακυρωθείσας απόφασης του Συμβουλίου για δώδεκα μήνες από την ημερομηνία έκδοσης της απόφασης, δηλαδή έως τις 4 Οκτωβρίου 2025.
- (7) Σύμφωνα με την απόφαση της 4ης Οκτωβρίου 2024 στις συνεκδικασθείσες υποθέσεις C779/21 P και C799/21 P, και προκειμένου να διασφαλίζεται η σαφής διάκριση ως προς την επισήμανση της καταγωγής μεταξύ των προϊόντων που κατάγονται από το έδαφος της Δυτικής Σαχάρας και υπόκεινται στον έλεγχο των μαροκινών τελωνειακών αρχών και εκείνων που κατάγονται από το Μαρόκο, καθώς και η ορθή ενημέρωση των καταναλωτών της Ένωσης, μια νέα συμφωνία υπό μορφή ανταλλαγής επιστολών, η οποία υπεγράφη από το Βασίλειο του Μαρόκου και την Ένωση και εφαρμόζεται προσωρινά από την 4η Οκτωβρίου 2025 ⁽⁸⁾, ορίζει ότι τα οπωροκηπευτικά που κατάγονται από το μη αυτόνομο έδαφος της Δυτικής Σαχάρας και υπόκεινται στον έλεγχο των μαροκινών τελωνειακών αρχών, κατά την εισαγωγή τους στην Ένωση, αναφέρουν ως τόπο καταγωγής το όνομα της περιφέρειας στην οποία συγκομίστηκε το προϊόν, όπως αναγράφεται στο πιστοποιητικό καταγωγής που συνοδεύει τα εν λόγω προϊόντα κατά τη χρονική στιγμή της εισαγωγής τους στην Ένωση. Επιπλέον, η νέα συμφωνία προβλέπει ότι η Ένωση μπορεί να χορηγεί στις αρμόδιες μαροκινές αρχές, όσον αφορά τα εν λόγω προϊόντα, τις αναγκαίες άδειες για τον έλεγχο και, κατά συνέπεια, την έκδοση πιστοποιητικών συμμόρφωσης που αποδεικνύουν τη συμμόρφωση με τα πρότυπα εμπορίας της Ένωσης, σύμφωνα με τη νομοθεσία της Ένωσης.
- (8) Η απόφαση 2/2025, της 3ης Οκτωβρίου 2025, του Συμβουλίου Σύνδεσης ΕΕ-Μαρόκου που συστάθηκε με την ευρωμεσογειακή συμφωνία σύνδεσης μεταξύ των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων και των κρατών μελών τους, αφενός, και του Βασιλείου του Μαρόκου, αφετέρου, για την τροποποίηση του πρωτοκόλλου 4 της συμφωνίας σύνδεσης σχετικά με τον ορισμό της έννοιας «καταγόμενα προϊόντα» ή «προϊόντα καταγωγής» και με τις μεθόδους διοικητικής συνεργασίας ⁽⁹⁾, θεσπίζει διατάξεις για τη διασφάλιση της εφαρμογής του πρωτοκόλλου 4 στα προϊόντα καταγωγής Δυτικής Σαχάρας. Η εν λόγω απόφαση προσδιορίζει περαιτέρω την ονομασία των περιφερειών «Dakhla Oued Ed-Dahab» και «Laâyoune-Sakia El Hamra», κατά περίπτωση, η οποία πρέπει να αναγράφεται στο πιστοποιητικό καταγωγής που συνοδεύει τα εν λόγω προϊόντα, καθώς και στη δήλωση καταγωγής.
- (9) Για την εφαρμογή της νέας συμφωνίας και της απόφασης του Συμβουλίου Σύνδεσης ΕΕ-Μαρόκου της 3ης Οκτωβρίου 2025, είναι αναγκαίο να προβλεφθεί παρέκκλιση από το άρθρο 76 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1308/2013 και από το άρθρο 3 του κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού (ΕΕ) 2023/2429, ώστε να προβλέπεται ότι για τα οπωροκηπευτικά τα οποία κατάγονται από το έδαφος της Δυτικής Σαχάρας, υπόκεινται στον έλεγχο των τελωνειακών αρχών του Μαρόκου και εισάγονται και διατίθενται στην αγορά της Ένωσης, η ένδειξη της χώρας καταγωγής αντικαθίσταται από την ένδειξη της περιφέρειας από την οποία κατάγεται το προϊόν, όπως αναγράφεται στο πιστοποιητικό καταγωγής που συνοδεύει τα εν λόγω προϊόντα κατά τη χρονική στιγμή της εισαγωγής τους στην Ένωση.

⁽⁵⁾ Εκτελεστικός κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 543/2011 της Επιτροπής, της 7ης Ιουνίου 2011, για τη θέσπιση λεπτομερών κανόνων εφαρμογής του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1234/2007 του Συμβουλίου όσον αφορά τους τομείς των οπωροκηπευτικών και των μεταποιημένων οπωροκηπευτικών (ΕΕ L 157 της 15.6.2011, σ. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2011/543/oj).

⁽⁶⁾ Απόφαση του Δικαστηρίου της 4ης Οκτωβρίου 2024, Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης κατά Front Polisario στις συνεκδικασθείσες υποθέσεις C-779/21 P και C-799/21 P, ECLI:EU:C:2024:835.

⁽⁷⁾ Απόφαση (ΕΕ) 2019/217 του Συμβουλίου, της 28ης Ιανουαρίου 2019, σχετικά με τη σύναψη συμφωνίας, υπό μορφή ανταλλαγής επιστολών μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του Βασιλείου του Μαρόκου, για την τροποποίηση των πρωτοκόλλων αριθ. 1 και αριθ. 4 της ευρωμεσογειακής συμφωνίας σύνδεσης μεταξύ των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων και των κρατών μελών τους, αφενός, και του Βασιλείου του Μαρόκου, αφετέρου (ΕΕ L 34 της 6.2.2019, σ. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2019/217/oj>).

⁽⁸⁾ Απόφαση (ΕΕ) 2025/2022 του Συμβουλίου, της 2ας Οκτωβρίου 2025, για την υπογραφή και την προσωρινή εφαρμογή της συμφωνίας υπό μορφή ανταλλαγής επιστολών μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του Βασιλείου του Μαρόκου, για την τροποποίηση των πρωτοκόλλων αριθ. 1 και αριθ. 4 της ευρωμεσογειακής συμφωνίας σύνδεσης μεταξύ των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων και των κρατών μελών τους, αφενός, και του Βασιλείου του Μαρόκου, αφετέρου (ΕΕ L, 2025/2022, 3.10.2025, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2025/2022/oj>).

⁽⁹⁾ Απόφαση (ΕΕ) 2025/2023 του Συμβουλίου, της 2ας Οκτωβρίου 2025, σχετικά με τη θέση που πρέπει να ληφθεί εξ ονόματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στο πλαίσιο του Συμβουλίου Σύνδεσης που ιδρύθηκε με την ευρωμεσογειακή συμφωνία σύνδεσης μεταξύ των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων και των κρατών μελών τους, αφενός, και του Βασιλείου του Μαρόκου, αφετέρου, όσον αφορά την τροποποίηση του πρωτοκόλλου αριθ. 4 της εν λόγω συμφωνίας για τον ορισμό της έννοιας «καταγόμενα προϊόντα» ή «προϊόντα καταγωγής» και για τις μεθόδους διοικητικής συνεργασίας. (ΕΕ L, 2025/2023, 3.10.2025, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2025/2023/oj>).

- (10) Το άρθρο 9 παράγραφος 3 του κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού (ΕΕ) 2023/2429 περιορίζει την έγκριση των ελέγχων συμμόρφωσης με τα πρότυπα εμπορίας που διενεργούνται από ορισμένες τρίτες χώρες στα προϊόντα καταγωγής των οικείων τρίτων χωρών. Για να δοθεί στην Ένωση η δυνατότητα να χορηγήει στις μαροκινές αρμόδιες αρχές την άδεια να διενεργούν ελέγχους συμμόρφωσης και, κατά συνέπεια, να πιστοποιούν τη συμμόρφωση με τα πρότυπα εμπορίας της Ένωσης για τα νωπά οπωροκηπευτικά τα οποία κατάγονται από το μη αυτόνομο έδαφος της Δυτικής Σαχάρας, υπόκεινται στον έλεγχο των τελωνειακών αρχών του Μαρόκου και εισάγονται και διατίθενται στην αγορά της Ένωσης, είναι σκόπιμο να συμπεριληφθεί στο εν λόγω άρθρο η δυνατότητα της Επιτροπής να εγκρίνει τους ελέγχους συμμόρφωσης με τα πρότυπα εμπορίας οι οποίοι διενεργούνται από τις μαροκινές αρμόδιες αρχές όσον αφορά τα εν λόγω προϊόντα.
- (11) Προκειμένου να αποφευχθεί οποιαδήποτε διαταραχή του εμπορίου που καλύπτεται από την επέκταση των προτιμήσεων η οποία προβλέπεται στη νέα συμφωνία, ο παρών κανονισμός θα πρέπει να αρχίσει να ισχύει την επομένη της δημοσίευσής του στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*.
- (12) Δεδομένου ότι η νέα συμφωνία εφαρμόζεται προσωρινά από την 4η Οκτωβρίου 2025, ο παρών κανονισμός θα πρέπει να αρχίσει να ισχύει αναδρομικά από την ίδια ημερομηνία.
- (13) Ωστόσο, τα οπωροκηπευτικά που κατάγονται από το μη αυτόνομο έδαφος της Δυτικής Σαχάρας, υπόκεινται στον έλεγχο των μαροκινών τελωνειακών αρχών και εισήχθησαν νόμιμα στην Ένωση πριν από την έναρξη ισχύος του παρόντος κανονισμού φέροντας την ένδειξη «Δυτική Σαχάρα» ως χώρα καταγωγής, θα πρέπει να επιτρέπεται να συνεχίσουν να διατίθενται στην αγορά της Ένωσης μετά την εν λόγω ημερομηνία, έως ότου εξαντληθούν τα αποθέματα και υπό τον όρο ότι τα εν λόγω προϊόντα εξακολουθούν να συμμορφώνονται με όλες τις άλλες απαιτήσεις των εφαρμοστέων προτύπων εμπορίας της Ένωσης.
- (14) Συνεπώς, ο κατ' εξουσιοδότηση κανονισμός (ΕΕ) 2023/2429 θα πρέπει να τροποποιηθεί αναλόγως,

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΟΝ ΠΑΡΟΝΤΑ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟ:

Άρθρο 1

Ο κατ' εξουσιοδότηση κανονισμός (ΕΕ) 2023/2429 τροποποιείται ως εξής:

- 1) στο άρθρο 5, προστίθεται η ακόλουθη παράγραφος 6:

«6. Κατά παρέκκλιση από το άρθρο 76 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1308/2013 και από το άρθρο 3 του παρόντος κανονισμού, για τα προϊόντα που αναφέρονται στο άρθρο 1 παράγραφος 2 του παρόντος κανονισμού τα οποία κατάγονται από το μη αυτόνομο έδαφος της Δυτικής Σαχάρας, υπόκεινται στον έλεγχο των τελωνειακών αρχών του Μαρόκου και εισάγονται και διατίθενται στην αγορά της Ένωσης, η ένδειξη της χώρας καταγωγής αντικαθίσταται από την ένδειξη της περιφέρειας από την οποία κατάγεται το σχετικό προϊόν, όπως αναγράφεται στο πιστοποιητικό καταγωγής που συνοδεύει τα εν λόγω προϊόντα κατά την εισαγωγή τους στην Ένωση.»

- 2) το άρθρο 9 παράγραφος 3 αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

«3. Η έγκριση ισχύει μόνο για προϊόντα καταγωγής της οικείας τρίτης χώρας και μπορεί να περιορίζεται σε ορισμένα προϊόντα.

Εντούτοις, η Επιτροπή μπορεί να εγκρίνει τους ελέγχους συμμόρφωσης με τα πρότυπα εμπορίας που διενεργούνται από τις μαροκινές αρμόδιες αρχές όσον αφορά προϊόντα που κατάγονται από το μη αυτόνομο έδαφος της Δυτικής Σαχάρας και υπόκεινται στον έλεγχο των μαροκινών τελωνειακών αρχών.»

Άρθρο 2

Τα προϊόντα που αναφέρονται στο άρθρο 1 παράγραφος 2 του κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού (ΕΕ) 2023/2429 που κατάγονται από το μη αυτόνομο έδαφος της Δυτικής Σαχάρας, υπόκεινται στον έλεγχο των μαροκινών τελωνειακών αρχών και εισήχθησαν νόμιμα στην Ένωση πριν από την έναρξη ισχύος του παρόντος κανονισμού φέροντας την ένδειξη «Δυτική Σαχάρα» ως χώρα καταγωγής, μπορούν να συνεχίσουν να διατίθενται στην αγορά της Ένωσης μετά την εν λόγω ημερομηνία, έως ότου εξαντληθούν τα αποθέματα και υπό τον όρο ότι τα εν λόγω προϊόντα εξακολουθούν να συμμορφώνονται με όλες τις άλλες απαιτήσεις των εφαρμοστέων προτύπων εμπορίας της Ένωσης.

Άρθρο 3

Ο παρών κανονισμός αρχίζει να ισχύει την επομένη της δημοσίευσής του στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*.

Εφαρμόζεται από την 4η Οκτωβρίου 2025.

Ο παρών κανονισμός είναι δεσμευτικός ως προς όλα τα μέρη του και ισχύει άμεσα σε κάθε κράτος μέλος.

Βρυξέλλες, 16 Οκτωβρίου 2025.

Για την Επιτροπή
Η Πρόεδρος
Ursula VON DER LEYEN
